

jedinom cilju da se postigne što više jeftinih efekata, tražeći atrakciju pod cijenu potpunog ignoriranja folklornih elemenata. To su bile iskićene laži o plesovima Makedonije i istočne Srbije i zapravo je nejasno kako je tom ansamblu dopušteno sudjelovanje na festivalu koji ima tako visok renome, gdje su prisustvovali mnogi prominentni etnokoreografi iz gotovo cijele Evrope pa i izvan nje. Nastup izvornih skupina bio je pravo otkriće. Režiseri priredbi bili su poznati plesni folkloristi Zdenka Jelínková i Dušan Holý. Oni su gledaocima prikazali sve ljepote izvanog folklor, majstorski uklapajući svaku tačku u zajednički okvir. Naročito je uspješna predstava pod nazivom »Godina na selu« gdje su se redom izvodili plesovi i pjesme uz različite godišnje običaje. Inteligentnim izmjenjivanjem solističkih instrumentalista i plesača s većim skupinama koje su izvrsno pjevale i plesale, a uz to bile i odlično obučene ili čak maskirane, izbjegnuta je pseudoromantika. Bilo je to prikazivanje izvornoga folklor kako se može poželjeti. U Jugoslaviji, mnogo šarolikijoj i bogatijoj još živim folklornim manifestacijama, dopušta se da njezino narodno blago gotovo propada. Tu od Čeha možemo mnogo toga naučiti. Ovo je bio dvadeseti festival u Strážnicama, za njegov se napredak brine skup stručnjaka koji ga iz godine u godinu unapređuju.

Stručna konferencija komisije za ples IFMC-a (Međunarodnog savjeta za narodnu muziku) najprije je raspravljala o dostignućima festivala, a zatim se posvetila problemu strukturalne analize narodnih plesova. Međunarodna komisija u sastavu: prof. Vera Proca-Ciortea (Rumunjska), dr Hana Laudová (ČSSR), Eva Kröschlova (ČSSR), Milica Ilijin (SFRJ), Ernő Pesovar (Mađarska), dr György Martin (Mađarska) i dr Kurt Petermann (DDR) iznijela je pred širi auditorij »Syllabus« plesnih pojmova s objašnjenjem pojedinih tehničkih termina potrebnih za provođenje strukturalne analize narodnih plesova. »Syllabus« ne određuje samo pojmove terminološki, nego je istodobno i metodološki uvod u analitičke studije. Na sastanku je iscrpno analizirana važnost ovih za analizu bitnih početnih postavki kao preduvjeta za daljnju jednoobraznu klasifikaciju narodnih plesova. Ta će pak klasifikacija kasnije omogućiti uspješno kompariranje a time i studiranje problema postanka i veza pojedinih njihovih oblika i sadržaja. Sastanak nije dao definitivne rezultate, ali se na njemu pokazao stanovit uspjeh prvenstveno u shvaćanju važnosti postavljene problematike. Pozitivan rad, napose navedenog skupa stručnjaka, nastavljen je i u Celju i vjeruje se da će uskoro donijeti željene rezultate.

Ivan Ivančan

ŠKOLA ZA RUKOVODIOCE FOLKLORNIH GRUPA (Pula i Zagreb)

Sve niži umjetnički nivo izvedbi grupa što primjenjuju folklor na sceni naveo je prije tri godine Savez muzičkih društava i organizacija Hrvatske da se priredi tečaj za njihove umjetničke rukovodioce. Prvi su rezultati bili veoma dobri i takva je praksa nastavljena svake godine. Najprije su tečajeve polazili samos lušači iz Hrvatske, a već druge godine pridružili su im se pojedinci iz Srbije te Bosne i Hercegovine. Tečaj je postao renomiran i za njega su se počeli interesirati i stručnjaci iz nozemstva. Broj članova rastao je od godine do godine, a zajedno s njime proširivao se i program rada. Konačno 1965. tečaj je pretvoren u školu koja traje sedam godina. Nastava se odvija u ljetnim i zimskim školskim praznicima, ljeti u Puli, a zimi u Zagrebu (u Zagrebu 7, a u Puli 14 dana). Poslije završetka školovanja slušači će dobiti diplomu koja će ih kvalificirati kao poznavaoce folklornoga plesnog materijala, osnova koreografije i drugih predmeta koji se predaju u toj školi. Među ostalim, to su poznavanje plesnih pisama uključujući kinetografiju Laban, folklornog pjevanja, narodnih nošnji, ritmičkih osnova narodnih plesova, osnovnih folklornih i etnoloških pojmova, problema našega kulturnog razvitka itd.

Savez muzičkih društava i organizacija Hrvatske pobrinuo se za dovoljno publikacija potrebnih za praćenje nastave. Muzičke primjere koji nisu do sada nigdje objavljeni organizator je sam umnožio i razdijelio polaznicima.

Svake se godine primaju novi slušači i oni uglavnom dobivaju osnovni pregled narodnih plesova u Jugoslaviji i početna znanja iz ostalih prije spomenutih predmeta. Polaznici viših tečajeva svake godine potanko obrađuju po jednu plesnu zonu. Prošle su godine studirali plesove alpske zone, a glavpa im je predavanja o njima držao prof. Mirko Ramovš iz Ljubljane. Ostali predavači u školi bili su prof. Marijan Zuber, prof. Zoran Palčok, Hanibal Dundović i pisac ovih redaka.

Ove školske godine školu pohađaju 32 učenika, a već stižu prijave za iduću godinu, u kojoj će polaznici prve godine, kao i uvijek, dobiti osnovni pregled plesova Jugoslavije, a slušači viših tečajeva obrađivati plesove moravske zone. Glavni predavači biti će plesni stručnjaci iz Beograda.

Ivan Ivančan

FESTIVAL JUGOSLAVENSKOG FOLKLORA (Slovensko primorje, srpanj 1965)

U posljednjem tjednu mjeseca srpnja održan je tradicionalni festival jugoslavenskog folkloru uz sudjelovanje izvornih, gradskih amaterskih i profesionalnih grupa.

Govoreći o ovom našem redovnom i uglednom festivalu, mogle bi se ponavljati iste misli, iznositi slična iskustva, zamjerke, a da o njima ne mare ni izvođači ni organizatori festivala. Priredba, a ujedno i folklorna reproduktivna scenska umjetnost zapali su u latentno mrtvilo, ponajviše zbog toga što imaju slabu materijalnu i moralnu stimulaciju za svoj rad. Uz niz objektivnih teškoća tu je velik broj propusta koji bi se mogli izbjeći uz više dobre volje izvođača i organizatora. Ono što je najvažnije i što treba opet istaći, festivalu više od svega nedostaje takmičarski duh i želja da se svake godine bitno osvježi program. I sama festivalska publika sve manje dolazi na priredbe nakon što je niz godina redom gledala manje ili više isto.

U takvoj situaciji jedino pravo osvježanje bio je nastup izvornih seoskih grupa. Sudionici iz Kastavštine, Kvarnera i Bele Krajine istakli su se među festivalskim akterima, djelomično zahvaljujući ljepoti folklornog blaga i načina na koji su ga prikazali publici, a djelomično zbog odličnog izbora i režije predstave što ju je, uz pomoć Zvonimira Ljevakovića, veoma inventivno postavila Beata Gotthardi-Pavlovsky. No ova blistava medalja ima i svoju tamnu stranu. Organizatori nisu pružili izvođačima ne samo najosnovnije tehničke uvjete, nego im nisu posvetiti potrebnu pažnju da ih dočekaju, pozdrave i zahvale na uloženom trudu. Takav postupak prema seoskim skupinama treba svakako osuditi.

Amateri su bili odraz loše situacije u kojoj se nalazi naš amaterizam, boreći se ne samo s materijalnim poteškoćama već i s nedostatkom simpatija, a i moralne podrške za svoj rad od strane mjerodavnih foruma.

Profesionali pomlađuju svoje ansamble i to je ono pozitivno što se primijetilo u njihovu nastupanju. Inače, profesionalizam nazaduje. Tehnika je sve slabija izuzevši skopski »Tanec«, a nove su koreografije rijetke i bez noviteta u koncepcijama. Izvedene su tri nove koreografije. »Kolo« je izvelo »Banatske motive« Dobrivoja Putnika, a stekao se dojam da tačka nije do kraja uvježbana, premda sadrži interesantne elemente. »Lado« je izvelo »Sarajevsko muslimansko svadbena veselje« u koreografiji Jelene Dopuđe; loša izvedba nije dala gledaocu prilike da stekne povoljan dojam o ovoj koreografiji. Najgoru premijeru izveli su članovi »Taneca«. Njihovo »Glamočko kolo« u koreografiji Vase Popovića zapravo je parodija na taj ples, a uniformne nošnje napose muške, podsjećaju na kostime nekoga lošeg operetnog ansambla. Među mnogim izvedenim tačkama malo ih ima dobrih. To su u prvom redu »Osogovka« u izvedbi Skopljanaca. U njoj su se okupile odlična izvedba, koreografija i muzički aranžman. Bolje od ostalih bile su »Igre iz Vranja« i »Škaljarsko kolo« beogradskog »Kola« te »Tanac po susasku« zagrebačkog »Lada«, koji ansambl još uvijek u cijelosti njeguje najbolji stil.